

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES

Ensenyament de Dret (Pla 1992)

Curs 2003-2004

<h1>DRET CANÒNIC</h1> <p>(15013207)</p>

I - II cicle
Primer quadrimestre

Asignatura Optativa
3 Crèdits (2 teòrics i 1 pràctics)

Professors:

✓ Sr. Josep Queraltó Serrano

PROGRAMA DE DRET CANÒNIC

Professor de l'assignatura:

Sr. Josep Queraltó Serrano

I. PART GENERAL

INTRODUCCIÓ

Dret canònic: noció. Església catòlica i dret. Vigència i influència. Dret canònic i estudis jurídics.

EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Dret antic: creació, textos; fonts conciliars, pontifícies i locals. Col·leccions canòniques altomedievals. Reforma gregoriana: objectius i mitjans. Dret clàssic: precedents; Decret de Gracià; "corpus decretalium". Decretistes i decretalistes. El "Corpus Iuris Canonici". Decadència i reforma tridentina.

CODIFICACIÓ

Situació al 1870. Intents codificatoris. El "Codex iuris Canonici" de 1917: antecedents, elaboració, promulgació, recepció; valoració. Situació al 1959. Nova codificació. El Codi de dret Canònic de 1983: sistemàtica, contingut; criteris de codificació; valoració.

DRET CANÒNIC I DRET CATALÀ

Recepció medieval: evolució. Reconeixement del dret comú: prelación; textos legals. Funció i citació de la doctrina canònica. Situació entre 1711 i 1961: interpretació doctrinal i jurisprudencial. Compilació de 1961 i reforma actual del Dret civil català. Funció actual del Dret canònic

DRET CANÒNIC: PRINCIPIS GENERALS

L'autoritat en el Dret canònic. Potestat i divisió de funcions. Origen de les normes canòniques. Juridicitat i coerció en el Dret canònic. Fur extern i fur intern. Principis inspiradors de l'ordenament.

DRET CANÒNIC: SISTEMA NORMATIU

La llei canònica: noció, vigència, origen, subjectes, interpretació, suplència. El costum canònic. Fonts i actes administratius. Remeis per a situacions atípiques (privilegi, dispensa). Efectes dels actes jurídics.

SUBJECTIVITAT CANÒNICA

Adquisició de personalitat. Capacitat: circumstàncies modificatives. Estatut canònic de les persones físiques. Personalitat jurídica: evolució històrica; noció i classes de persones jurídiques. Fundacions i corporacions. Associacions canòniques.

ORGANITZACIÓ ECLESIASTICA

L'Organització central: El Romà Pontífex, El Concili Ecumènic, Els Òrgans consultius, La Cúria romana.

L'Organització territorial: La Diòcesi. Les Conferències episcopals. Els Concilis plenaris i provincials.

DRET PATRIMONIAL

Noció de béns eclesiàstics. Administració dels béns. Règim contractual: criteris generals; remissió al Dret estatal. Dret canònic i voluntats testamentàries.

DRET PENAL

Noció de delicte i de pena. Classes de penes canòniques. Singularitats jurídiques del dret penal canònic. Alguns delictes.

II. DRET MATRIMONIAL CANÒNIC

MATRIMONI I DRET CANÒNIC

Concepte canònic de matrimoni. Matrimoni in fieri i matrimoni in facto esse. Elements i propietats essencials. Tutela jurídica: el "favor matrimonii".

CAPACITAT DE LES PARTS

La capacitat natural per a contreure matrimoni: el "ius connubi". Habilitat legal. Concepte i naturalesa jurídica dels impediments; nul·litat i il·licitud; establiment, cessació i dispensa.

CONSENTIMENT MATRIMONIAL

Capacitat psíquica. Consentiment amb ignorància o error. Consentiment coaccionat. Consentiment simulat. Consentiment condicionat.

FORMA CANÒNICA DEL MATRIMONI

Evolució històrica. Forma ordinària. Forma extraordinària. Matrimoni secret. Matrimoni per procurador. Dispensa de forma.

CRISI CONJUGAL I DRET CANÒNIC

Separació. Nul·litat. Revalidació. Dissolució. La figura del matrimoni putatiu.

III. DRET PROCESSAL CANÒNIC

DRET PROCESSAL: PRESSUPOSITS

Òrgans judicials. Territorialitat, graus i classes de Tribunals; composició. Classes de competència i fur competent. Les parts en el procés.

DRET PROCESSAL: JUDICI ORDINARI, JUDICIS ESPECIALS I PROCEDIMENTS ADMINISTRATIUS

Període introductori. Període probatori. Període discussori. Període decissori. Impugnació de la sentència. Fermesa i cosa jutjada.

Procés ordinari de nul·litat de matrimoni: especialitats. Procés documental de nul·litat de matrimoni. Procediments administratius de dissolució del vincle.

BIBLIOGRAFIA

DRET CANÒNIC

- **Codi de Dret Canònic**, comentaris EUNSA, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983.

- **Código de Derecho Canónico**, comentarios U.P.Salamanca, BAC 1983.
- **Corpus Iuris Canonici**, edit. Ae. Friedberg, Graz 1959, 2 vols.
- **Codex Iuris Canonici**, Fontium annotatione, Typis Polyglottis Vaticanis, 1948.
- A. García García, **Historia del Derecho Canónico, I**, Salamanca, 1967.
- **Concili Ecumènic Vaticà II**, Editorial claret, Barcelona 1993.
- **Nuevo Derecho Canónico-Manual Universitario**, BAC, Madrid, 1983.
- José Maria Piñero Carrión, **La Ley de la Iglesia**, E.Atenas, Madrid, 1986.
- VV.AA, **Manual de Derecho Canónico**, EUNSA, Pamplona.
- J. Fornés, **Derecho Matrimonial Canónico**, Madrid, 1990.
- José María González del Valle, **Derecho Canónico Matrimonial**, EUNSA (6 edición). Pamplona.
- José María Iglesias Altuna, **Procesos Matrimoniales Canónicos**, Civitas, Madrid, 1991.
- Juan José García Failde, **Nuevo Derecho Procesal Canónico**, Bibliotheca Salmanticensis, Salamanca, 1984.
- Gianfranco Ghirlanda, **El Derecho en la Iglesia, Misterio de Comunió**n, Ediciones Paulinas, Madrid, 1992.
- Lluís Martínez Sistach, **El derecho de asociación en la Iglesia**. Colectánea S. Paciano. Herder, Barcelona, 1973.
- Lluís Martínez Sistach, **Las asociaciones de fieles**, Facultat de Teologia de Catalunya. Barcelona, 1994.
- VV.AA, **La Norma en el Derecho Canónico**, EUNSA, Pamplona, 1979.

- VV.AA. **Las Conferencias Episcopales Hoy**, Universidad Pontificia de Salamanca, 1977.

criteris d'avaluació: examen escrit, es valoraran els treballs facultatius